

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 20 października 2023 r.

Poz. 9236

UCHWAŁA NR LIII/389/2023 RADY GMINY WIJEWO

z dnia 4 października 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Wijewo na lata 2023-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 840) Rada Gminy Wijewo uchwala, co następuje.

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Wijewo na lata 2023-2026”, zaopiniowany pozytywnie przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie niniejszej Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wijewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodnicząca Rady
(-) Maria Rąk

Załącznik nr 1 do Uchwały nr LIII/389/2023
Rady Gminy Wijewo
z dnia 4 października 2023

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY WIJEWO NA LATA 2023-2026

Gmina Wijewo

Wijewo 2023

Spis treści

1.WSTĘP	4
Historia Gminy.....	5
Charakterystyka Gminy.....	5
Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.....	6
2.PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.....	7
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.....	7
Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2022.840)	7
Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378).	12
Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333).....	13
Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).	15
Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, 1378, 1565).....	16
Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471, 1378).	16
Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990, Dz. U. z 2021 r. poz. 11, 234).	17
Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.).	18
Ustawa dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194).....	18
3. PRZEDMIOT OCHRONY PRAWNEJ.....	19
4. FORMY PRAWNE OCHRONY ZABYTKÓW	21
Wpis do rejestru zabytków	21
Pomnik Historii	22
Park kulturowy.....	22
5.Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.....	23
Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie krajowym:	23

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2023	25
Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 oraz uzupełnienie strategii na lata 2004-2020	27
Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie wojewódzkim na lata 2021-2024	29
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.....	30
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	30
Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie powiatowym	31
Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie gminy.....	32
6.ZASOBY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY	39
Zabytki nieruchome o najwyższym znaczeniu dla gminy wpisane do rejestru zabytków..	39
Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków.....	41
Zabytki archeologiczne	55
Zabytki ruchome	58
7. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY - ANALIZA SWOT	58
8.ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	59
9.INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	62
10.ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAM.....	63
11.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	64
12. MISJA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY WIJEWO.....	64

1. WSTĘP

Na nasze dziedzictwo składają się dobra kultury oraz dobra natury. Zabytki jako dobra kultury wytworzone w minionych epokach stanowią integralną część tego dziedzictwa. Ich ochrona należy do obowiązków Państwa co zostało zapisane w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Głównym założeniem niniejszego „Programu opieki nad zabytkami dla Gminy Wijewo na lata 2023 – 2026” jest ukierunkowanie polityki Samorządu Gminnego, służącej podejmowaniu planowanych działań dotyczących finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Jest to uzupełniający dokument w stosunku do innych aktów planowania gminnego.

Zadaniem Programu jest także organizacja działań edukacyjnych i wychowawczych wobec miejscowej społeczności. W ramach budowy nowoczesnego oblicza społeczeństwa, dostrzega się potrzebę pogłębiania świadomości społeczeństwa w oparciu o fundamenty miejscowych tradycji kulturowych. Lokalna tradycja jest szczególnie cennym dziedzictwem kulturowym, składa się ze splotu wydarzeń (kontekst dziejowy, historie poszczególnych ludzi, grup społecznych), zachowanych pamiątek (zabytki architektury i budownictwa, zabytki archeologiczne). Miejscowa historia zaś, najczęściej dotycząca poszczególnych rodzin czy niewielkich grup społecznych, przenosi się na dzieje regionu. Opieka nad dziedzictwem kulturowym powinna zatem leżeć u podstaw budowania nowoczesnego społeczeństwa, świadomego swojej przeszłości, która w oczywisty sposób pomaga definiować tożsamość kulturową jako wartościowy składnik struktury współczesnej cywilizacji. Tak więc stworzenie programu opieki nad zabytkami jest nie tylko koniecznością przewidzianą ustawą, ale i potrzebą społeczną. Jest również ważnym czynnikiem w upowszechnianiu wiedzy o naszym dziedzictwie kulturowym i sposobach ochrony zabytków wśród mieszkańców.

Żadna miejscowość nigdy nie będzie atrakcyjna dla turysty, jeżeli jej zabytki będą zaniedbane, niewłaściwie promowane czy eksponowane. Kultura, tradycja, malownicze położenie geograficzne oraz zabytki tworzą niepowtarzalny produkt turystyczny, który stanowi znaczący element rozwoju każdej miejscowości.

Historia Gminy

Gmina Wijewo, zawsze stanowiła teren przejściowy pomiędzy Wielkopolską a Śląskiem. Jako dawne plemienne tereny Obrzan od 1343 roku weszły w skład Wielkopolski. Pierwsze wzmianki dotyczą Brenna i okolic leśniczówki Papiernia. Tędy wiodła droga łącząca Wschowę z Wolsztynem i Włoszakowicami. Pierwszymi właścicielami terenów obecnej gminy był ród Junoszków (stąd w herbie Gminy Wijewo w czerwonym polu znajduje się baranek, który był symbolem rodu Junoszków), a następnie ród Gryżyńskich. W 1469 roku Andrzej Gryżyński sprzedaje Brenno Opalińskim, od 1562 roku w skład dóbr Opalińskich wchodzi również Wijewo, należące poprzednio do majątku Cystersów z Przemętu. W wyniku prowadzonej przez Opalińskich szerokiej akcji osiedleńczej w latach 1584-93 powstaje Zaborówiec i Potrzebowo oraz droga łącząca Brenno z Włoszakowicami. Na przełomie XVII i XVIII wieku tereny gminy stają się własnością Leszczyńskich, a w 1738 roku majątek rodziny królewskiej przechodzi w ręce Sułkowskich. W 1750 roku, po raz kolejny spłonął kościół parafialny w Brennie, który został odbudowany przez mieszkańców Brenna i Augusta Sułkowskiego. Po odrodzeniu się Państwa Polskiego w 1918 roku Traktat Wersalski przyznał Polsce zachodnią część gminy (Brenno, Zaborówiec i Miastko), pozostałe wsie powróciły do Polski 25 maja 1920 roku, Międzysojusznicza Komisja po przybyciu do Wijewa zdecydowała na przyznanie Polsce Wijewa, Potrzebowo i Radomyśla. Powyższe wydarzenie zostało uhonorowane w roku 2006, kiedy to Rady Gminy Wijewo podjęła uchwałę o upamiętnieniu starań mieszkańców i faktu powrotu części gminy do Polski stawiając w miejscowym parku pamiątkowy obelisk. W wyniku likwidacji powiatów w 1975 zostaliśmy włączeni w skład Gminy Włoszakowice. Po kolejnych protestach społeczeństwa utworzono na powrót Gminę w Wijewie w 1982 roku. Od 1990 roku Gmina Wijewo posiada własną samorządową administrację. Gmina Wijewo zawsze należała do Wielkopolski, mimo że znajduje się na pograniczu ze Śląskiem i Ziemią Lubuską.

Charakterystyka Gminy

Gmina Wijewo zajmuje obszar 6.137 ha, który zamieszkuje 3777 osób. 70.7% powierzchni gminy to użytki rolne, 15.8% to lasy, 5.6% to woda (7 jezior), 4.4% to tereny zainwestowane.

W skład gminy wchodzi 7 wsi sołeckich: Wijewo, Brenno, Zaborówiec, Potrzebowo, Miastko, Radomyśl i Przylesie. Rolnictwo i turystyka to podstawowe atrybuty Gminy Wijewo. Około 96% użytków rolnych znajduje się w rękach prywatnych. Rolnictwo gminy należy do wysoko

zmechanizowanych. Mieszkańców tej gminy to lokalni patrioci. Gmina nie posiada zakładów przemysłowych, że znaczącym potencjałem produkcyjnym. Ogółem w gminie funkcjonuje 306 podmiotów gospodarczych, które zapewniają szeroką gamę usług. 2/3 jej powierzchni leży w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, jakim jest Przemęcki Park Krajobrazowy. W obrębie parku leżą jeziora: Breńskie, Białe-Miałkie, Lincjusz, Brzeźnie, Maszynek i Trzytoniowe. Wszystkie jeziora połączone są siecią kanałów i pełnią funkcje naturalnych zbiorników wyrównawczych.

Cel opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Dla realizacji powyższego założenia niezbędna jest realizacja szczegółowych celów określonych m.in. w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, do których należą:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Dodatkowo realizowane są cele takie jak:

- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami Gminy, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa i figurujących w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy.

Należy podkreślić, że ochrona zabytków leży w kompetencjach organów, natomiast opiekę nad zabytkami sprawują właściciele.

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Ochrona zabytków, dawnych materialnych i niematerialnych dóbr kultury jest obowiązkiem konstytucyjnym Państwa. w myśl art. 5 Konstytucji RP „Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego (...). Istotnym elementem tego dziedzictwa są zabytki, które w swych niematerialnych wartościach są dobrem wspólnym. Art. 82 Konstytucji wskazuje, iż „obowiązkiem Obywatela (...) jest troska o dobro wspólne”, z kolei art. 6 Konstytucji stanowi, że „...Rzeczpospolita Polska, stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury (...)”.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2022.840)

Obowiązująca ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami.

Zgodnie z art. 3, użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

2) zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt. 1;

3) zabytek ruchomy – rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt. 1;

- 4) zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;
- 5) instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami – instytucję kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami;
- 6) prace konserwatorskie – działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań;
- 7) prace restauratorskie – działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części oraz dokumentowanie tych działań;
- 8) roboty budowlane – roboty budowlane w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku;
- 9) badania konserwatorskie – działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich;
- 10) badania architektoniczne – działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń;
- 11) badania archeologiczne – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;
- 12) historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;

13) Historyczny zespół budowlany – powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;

14) krajobraz kulturowy- postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka;

15) otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Art. 81 wskazuje, iż dotacja udzielana przez organ stanowiący gminy, powiatu lub województwa

1) W trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

2) Dotacja, w zakresie określonym w art. 77 dotacja obejmująca nakłady konieczne, może być udzielona w wysokości do 100 % nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

Zgodnie z art. 89 organami ochrony zabytków są:

1) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu, którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;

2) wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W art. 4 zapisano, iż ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;

- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Art. 5 wskazuje, iż opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Ponadto, w art. 6, ustawa definiuje m.in. podstawowe pojęcia z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz przedmiot, zakres, formy i sposób ich ochrony. W art. 7 określa także formy i sposób ochrony zabytków.

Ustawa definiuje obowiązki oraz kompetencje samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Szczegółowo określone obowiązki samorządu w stosunku do obiektów zabytkowych objętych ochroną, których samorząd jest właścicielem lub posiadaczem zawarte są w następujących artykułach: 5, 25, 26, 28, 30, 31, 36, 71, 72.

Na mocy art. 21 ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Art. 22 ust. 4 stwierdza, iż „Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.”. W ust. 5 tego artykułu zapisano, iż w gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Jak wspomniano art. 87 ustawy określa obowiązek samorządu, dotyczący sporządzania i uchwalania gminnego programu opieki nad zabytkami:

- program winien być opracowany na okres 4 lat,
- program służy celom określonym w Ustawie,
- program przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- program ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym,
- z realizacji programu władze gminy sporządzają co 2 lata sprawozdanie, które przedstawiane jest radzie gminy.

Artykuły 18 i 19 nakazują samorządom uwzględnianie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego.

Dodatkowo należy wskazać odniesienia do zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, zawarte w następujących aktach prawnych:

- Obwieszczenie Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2021r. poz. 81).
- Obwieszczenie Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 20 listopada 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021r. poz. 56).

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378).

art. 7 ust. 1 pkt. 9

„Zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

9) kultury w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.”

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086, 1378, Dz. U. z 2021 r. poz. 11).

Na mocy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym musi uwzględnić m.in.: wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (art. 1. ust. 2, pkt 4). Ustawa określa, iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego powinno w swej treści zawierać następujące elementy:

- uwzględnianie stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (art. 10, ust. 1, pkt 4),
- określenie obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (art. 10, ust. 2, pkt 4).

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego będącym aktem prawa miejscowego ustawa nakazuje obecność następujących elementów:

- obowiązkowe określenie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (art. 15, ust. 2, pkt 3),
- obowiązkowe określenie zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (art. 15, ust. 2, pkt 4),
- określa się, w zależności od potrzeb, granice pomników zagłady oraz ich stref ochronnych, a także ograniczenia dotyczące prowadzenia na ich terenie działalności gospodarczej, określone w ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (art. 15, ust. 3, pkt 6).

Wymagania koncepcji ochrony zabytków uwzględnia się również na szczeblach wojewódzkim i krajowym planowania przestrzennego (art. 39, ust. 3, pkt 2; art. 47, ust. 2, pkt 2). Projekt planu wymaga uzgodnienia z właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Art. 51. ust. 1. wskazuje, że sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego decyzje wydają w odniesieniu do:

- 1) inwestycji celu publicznego oznaczeniu krajowym i wojewódzkim - wójt, burmistrz albo prezydent miasta w uzgodnieniu z marszałkiem województwa;
- 2) inwestycji celu publicznego oznaczeniu powiatowym i gminnym - wójt, burmistrz albo prezydent miasta;
- 3) inwestycji celu publicznego na terenach zamkniętych - wojewoda.

Zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt.2 powyższe decyzje wydaje się po uzgodnieniu z: wojewódzkim konserwatorem zabytków - w odniesieniu do obszarów i obiektów objętych formami ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333).

W myśl tej ustawy jej przepisy nie naruszają przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (art. 2., ust 2 pkt. 3).

W art. 5, ust. 1 pkt 7 oraz ust. 2 ustawa stwierdza, iż obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz nakazuje projektowanie i budowanie obiektów budowlanych i związanych z nim urządzeń zapewniające ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską.

W przypadku pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w odniesieniu do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków oraz innych obiektów budowlanych usytuowanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską możliwe jest złożenie wniosku

do właściwego ministra o zgodę na odstąpienie od obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych, o których mowa w art. 7 ustawy (art. 9, ust. 3, pkt 4).

Wg art. 30 ust. 2 w stosunku do prac budowlanych przy obiektach oraz obszarach niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, wymagane jest zgłoszenie do właściwego organu. W zgłoszeniu należy określić rodzaj, zakres i sposób wykonywania robót budowlanych oraz termin ich rozpoczęcia. Do zgłoszenia należy dołączyć oświadczenie, o którym mowa w art. 32 ust. 4 pkt. 2, oraz w zależności od potrzeb, odpowiednie szkice lub rysunki, a także pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami. W razie konieczności uzupełnienia zgłoszenia właściwy organ nakłada, w drodze postanowienia, na zgłaszającego obowiązek uzupełnienia, w określonym terminie, brakujących dokumentów, a w przypadku ich nieuzupełnienia – wnosi sprzeciw, w drodze decyzji. Zgodnie z art. 32 ust. 1:

1. Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

1) przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, jeżeli jest ona wymagana przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

2) uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów,

3) Wyrażeniu zgody przez ministra właściwego do spraw energii – w przypadku budowy lub rozbiórki gazociągu przesyłowego, linii przesyłowej elektroenergetycznej albo rurociągu dalekosiężnego ropy naftowej lub produktów naftowych, a także gazociągu, linii elektroenergetycznej albo rurociągu ropy naftowej lub produktów naftowych dochodzących do granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (art. 39, ust. 1).

Pozwolenie na rozbiorę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków (art. 39, ust. 2).

W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiorę obiektu budowlanego wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków (art. 39, ust. 3).

Katalog działań budowlanych, w stosunku do których niewymagane jest pozwolenie na budowę, a które podlegają zgłoszeniu organowi budowlanemu określają kolejno art. 29, 29a, 30, 31 ustawy Prawo Budowlane. W stosunku do zamierzeń, które wymagają jedynie zgłoszenia zgodnie z art. 30 ust. 7 ustawy właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować m.in. pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

Art. 29 ust. 7 stwierdza, że roboty budowlane, o których mowa w ust. 1–4, wykonywane:

- 1) przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków – wymagają decyzji o pozwoleniu na budowę,
- 2) na obszarze wpisanym do rejestru zabytków – wymagają dokonania zgłoszenia

– przy czym do wniosku o decyzję o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia należy dołączyć pozwolenie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków wydane na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

Określa ona, iż wśród zadań publicznych znajdują się działania m.in. w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (art. 4, ust. 1, pkt 16). Regulacje z tym związane zawarte są w art. 19, który określa prawa i obowiązki mieszkańców w zakresie realizacji wybranych przez nich działań, zarówno w ramach inicjatyw lokalnych, jak i za pośrednictwem organizacji pozarządowych lub innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust.

3 ustawy. Artykuł precyzuje też, iż jednostka samorządu terytorialnego zawiera na czas określony umowę o wykonanie inicjatywy lokalnej z wnioskodawcą.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, 1378, 1565).

Zgodnie z zapisami art. 71 ust. 3 tej ustawy przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu powinny w jak największym stopniu zapewniać zachowanie jego walorów krajobrazowych. Dotyczy to także krajobrazu kulturowego.

Art. 101 ust. 1 określa, iż ochrona powierzchni ziemi polega m. in. na zachowaniu wartości kulturowych, z uwzględnieniem zabytków archeologicznych.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471, 1378).

Jednym z celów ochrony przyrody jest ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień (art. 2, ust. 2, pkt 5). Jako jedną z form ochrony przyrody w tym jej immanentnego składnika, jakim jest krajobraz ustawa ta przyjmuje w art. 6, ust. 1, pkt 3 park krajobrazowy. Zgodnie z art. 16, ust. 1: park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Zarówno utworzenie parku krajobrazowego, jak i nadanie mu statutu należą do prerogatyw sejmiku wojewódzkiego (art. 16, ust. 3, ust. 5).

Art. 83a wskazuje, że zezwolenie na usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków wydaje wojewódzki konserwator zabytków. Na mocy ust. 12 tego artykułu konserwator zabytków może przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 8, wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu. Wydanie zaświadczenia wyłącza możliwość wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w ust. 8, oraz uprawnia do usunięcia drzewa. Może też wnieść sprzeciw w przypadku:

1) lokalizacji drzewa:

a) na nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków,

b) na terenie przeznaczonym w' miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na zielen' lub chronionym innymi zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

c) na terenach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5;

2) spełnienia przez drzewa kryteriów, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 40 ust. 3.

Zasady naliczania opłat za usunięcie drzew i krzewów przedstawiono w art. 84-87 ustawy i zgodnie z art. 84 ust. 8 decyzję w tych sprawach podejmuje właściwy organ do wydania zezwolenia (w tym także konserwator zabytków).

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990, Dz. U. z 2021 r. poz. 11, 234).

W świetle art. 6 pkt 5 jednym z celów publicznych tej ustawy jest opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Art. 13, ust. 4 jasno określa, że: sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości, jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 13 ust. 5 stwierdza, że sprzedaż, zamiana, darowizna lub dzierżawa nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, będących cmentarzami ujętymi w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Cenę nieruchomości lub jej części (wyznaczonej zgodnie z art. 67) wpisanej do rejestru zabytków obniża się o 50% (zgodnie z art. 68 ust. 3). Właściwy organ może, za zgodą odpowiednio wojewody albo rady lub sejmiku, podwyższyć lub obniżyć tę bonifikatę. Identyczny zapis stosuje się w przypadku opłaty z tytułu użytkowania wieczystego, jeżeli nieruchomość gruntowa została wpisana do rejestru zabytków (art. 73, ust. 4) oraz w przypadku opłaty z tytułu trwałego zarządu (art. 84, ust. 4).

Zgodnie z art. 96 ust. 1, podziału nieruchomości dokonuje się na podstawie decyzji wójta, burmistrza albo prezydenta miasta zatwierdzającej podział, z uwzględnieniem ust. 1a, stwierdzającego, że odniesieniu do nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje się po uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podział tej nieruchomości.

Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.).

Na podstawie art. 7, ust. 1, pkt 6 ustawa zwalnia od podatku od nieruchomości: grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Ustawa dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194).

Według zapisów tej ustawy zarówno państwo (art. 1 ust. 2) jak i organy jednostek samorządu terytorialnego (art. 1 ust. 4) sprawują mecenat nad działalnością kulturalną polegający m.in. na wspieraniu i promocji opieki nad zabytkami.

Do powyższych ustaw należy dołączyć akty prawne, które w całej swojej treści odnoszą się do zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego. Są to:

- ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2020 r. poz. 902),
- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2019 r., poz. 1479 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r., poz. 164),
- ustawa z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r., poz. 2120).

Ostatni element to akty wykonawcze do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Są to:

- Rozporządzenie MKiDN z dnia 10 września 2019 (Dz. U. 2019 poz. 1886), zmieniające rozporządzenie z dnia 26 maja 2011 (Dz. U. z 2011 poz. 661) w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz

krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. W oparciu o art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami rozporządzenie określa sposób prowadzenia powyższych rejestrów i wykazów;

- Rozporządzenie MKiDN z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2019 r., poz. 1721);
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. 2017 r. poz. 1674).

3. PRZEDMIOT OCHRONY PRAWNEJ

Przywołana na wstępie ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi podstawę prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce i wprowadza w tej materii szereg fundamentalnych definicji i pojęć. W myśl ustawy zabytek jest to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Zgodnie z ustawą opiece podlegają – bez względu na stan zachowania – zabytki pogrupowane w trzech kategoriach:

Zabytki nieruchome będące w szczególności:

- krajobrazami kulturowymi,
- układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- dziełami architektury i budownictwa,

- dziełami budownictwa obronnego,
- obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- cmentarzami,
- parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytki ruchome będące w szczególności:

- dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
- wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1479 z późn. zm.),
- instrumentami muzycznymi,
- wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytki archeologiczne będące w szczególności:

- pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
- cmentarzyskami,
- kurhanami,
- relikami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 2 ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

4. FORMY PRAWNE OCHRONY ZABYTEKÓW

Ustawodawca wyróżnia następujące formy ochrony zabytków:

- wpis do rejestru zabytków,
 - wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa,
 - uznanie za pomnik historii,
 - utworzenie parku kulturowego,
 - ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzjach o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Wpis do rejestru zabytków

Podstawą wpisu do rejestru zabytków jest decyzja administracyjna wydana przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Z wnioskiem o taki wpis może występować właściciel zabytku nieruchomego oraz użytkownik wieczysty gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Również wojewódzki konserwator zabytków ma prawo wszczęcia postępowania z urzędu w sprawie wpisania zabytku nieruchomego do rejestru zabytków.

Rejestr zabytków prowadzi odpowiedni wojewódzki konserwator zabytków dla zabytków znajdujących się na terenie województwa. Do rejestru można wpisać także otoczenie oraz nazwę geograficzną, historyczną i tradycyjną zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków. Wojewódzki konserwator zabytków może wpisać także do rejestru historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny. Sprawy te reguluje ustawa z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 10 września 2019 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2019 r. poz. 1886).

Pomnik Historii

Terminem tym określa się zabytek nieruchomy o szczególnych wartościach materialnych i niematerialnych oraz znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego naszego kraju. Rangę pomnika historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej specjalnym rozporządzeniem na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W treści prezydenckiego rozporządzenia wyszczególnia się cechy danego zabytku świadczące o jego najwyższej wartości, określa się precyzyjnie jego granice i zamieszcza schematyczną mapkę obiektu.

Na elitarną listę Pomników Historii mogą zostać wpisane obiekty architektoniczne, krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne lub ruralistyczne, zabytki techniki, obiekty budownictwa obronnego, parki i ogrody, cmentarze, miejsca pamięci najważniejszych wydarzeń lub postaci historycznych oraz stanowiska archeologiczne. Na rok 2020 w całym kraju było 123 miejsc i obiektów uznanych za pomnik historii.

Park kulturowy

Kolejną formą ochrony jest utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Podstawą jego utworzenia jest uchwała rady gminy, którą podejmuje się po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzja o warunkach zabudowy, decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Relacje pomiędzy ochroną zabytków a planami zagospodarowania przestrzennego są regulowane przez artykuły 18, 19 i 20 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Przede wszystkim art. 18 wprowadza obowiązek uwzględniania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W wymienionych decyzjach, koncepcjach, strategiach, analizach, planach i studiach, winno się w szczególności uwzględnić krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, określić rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków i zapewnić im ochronę przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu oraz ustalić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami. w przypadku zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych, ochrona ich musi być bezwarunkowo uwzględniona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i pozostałych decyzjach.

5.Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego

Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie krajowym:

Krajowy Program Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022 (Uchwała nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie "Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022" M.P. 2019 poz. 808) został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 sierpnia 2019 roku i jest efektem wykonania upoważnienia ustawowego, zawartego w artykułach 84 i 85, ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i jest programem rozwoju określonym w artykule 15 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Gminny Program Opieki nad Zabytkami opiera się na założeniach programu krajowego, jednak są one dość ogólne w odniesieniu do zabytków z terenu gminy.

Cel główny Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019–2022 to Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami. Został on opracowany na bazie wniosków płynących z realizacji i ewaluacji Programu 2014–2017, a także zmiany systemu ochrony zabytków wprowadzonej ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw. Cel główny dzieli się na trzy cele szczegółowe, zawierające kierunki działań.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1 Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego

Kierunek działania 1.1. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym

1. Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
2. Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym
3. Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach
4. Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami

Kierunek działania 1.2. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym

1. Wspieranie rozwijania kompetencji zawodowych pracowników służb konserwatorskich
2. Ewaluacja stosowanych standardów i metod konserwatorskich
3. Wsparcie działań dokumentacyjnych zasobu zabytkowego
4. Powołanie Centrum Architektury Drewnianej

CEL SZCZEGÓŁOWY 2 Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami

Kierunek działania 2.1. Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami

1. Upowszechnianie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych (wybór zasobów, wypracowanie zaleceń dla opiekunów zasobu zabytkowego dotyczących metod konserwacji, adaptacji, dokumentacji i badań, upowszechnianie przez bazę wiedzy).

Kierunek działania 2.2. Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego

1. Podniesienie bezpieczeństwa zasobów ruchomych przez sprzyjanie intensyfikacji współpracy z opiekunami zabytków przez właściwe służby i

instytucje

CEL SZCZEGÓŁOWY 3 Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego

Kierunek działania 3.1. Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości

1. Kampania społeczno-edukacyjna w mediach, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i dostępności zabytków dla osób z niepełnosprawnościami
2. Tworzenie narzędzi edukacyjnych dla szkół i instytucji kultury, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Kierunek działania 3.2. Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do roku 2023

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju została przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r. Dokument określa zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju w perspektywie najbliższych kilkunastu lat.

Polityka przestrzennego zagospodarowania kraju realizuje cele rozwoju kraju w odniesieniu do całości przestrzeni polskiej. Biorąc pod uwagę nowy paradygmat polityki rozwoju cel strategiczny (ponadczasowy) polityki przestrzennego zagospodarowania kraju można określić następująco: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych — konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Tak sformułowany cel — przy doborze odpowiednich celów cząstkowych oraz instrumentów wdrożeniowych — realizowany jest przez wszystkie podmioty publiczne wykonujące zadania rozwojowe w zakresie swoich kompetencji na różnych poziomach zarządzania, w różnych obszarach tematycznych i w odniesieniu do różnych terytoriów.

Drogą do zapewnienia realizacji celu strategicznego polityki przestrzennego

zagospodarowania kraju jest koncentracja działań podmiotów publicznych w wybranych obszarach tematycznych i na wyodrębnionych terytoriach. W odniesieniu do diagnozy sytuacji, uwarunkowań oraz trendów rozwojowych sformułowano sześć wzajemnie powiązanych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030:

- Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności;
- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Koncepcja wskazuje, iż wzmocnienie ładu przestrzennego na poziomie zarządzania zasobem krajobrazów kulturowych i przyrodniczych będzie jednocześnie służyło wdrożeniu zapisów Konwencji Krajobrazowej Rady Europy. Podstawowymi formami ochrony krajobrazów powinny zostać formy dotychczas stosowane: parki krajobrazowe, pomniki historii, parki kulturowe oraz — dla obiektów rangi międzynarodowej — wpis na listę dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego UNESCO.

Stwierdzono, że promocja dziedzictwa kulturowego wpłynęła na wzrost rozpoznawalności i atrakcyjność polskiej przestrzeni. Dbałość o spuściznę kultury dawnych mieszkańców ziem polskich i wspieranie zachowanych tradycji lokalnych sprzyjały rozwojowi turystyki i wspomagają proces identyfikacji tożsamości kulturowej migrantów. Krajobraz

ważny dla historii kultury jest chroniony na równi z krajobrazami charakterystycznymi dla regionów geograficzno- przyrodniczych w zintegrowanej z siecią przyrodniczą rozwiniętej sieci parków kulturowych i pomników historii.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 oraz uzupełnienie strategii na lata 2004-2020

Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zostały zawarte w dokumencie o nazwie Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 (przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.) oraz jego uszczegółowieniu „Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020” (przyjętym w 2005 r.). Są to rządowe dokumenty tworzące ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury, a przede wszystkim dla nowocześnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych, w połączeniu z perspektywami kolejnych okresów programowania Unii Europejskiej.

Głównym celem strategii jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju kulturalnego regionów w Polsce.

Dokumentem służącym wdrożeniu Narodowej Strategii Rozwoju Kultury jest Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004-2013”. W programie zapisano następujące priorytety i działania:

- Priorytet 1. Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe

Działania realizowane w ramach niniejszego priorytetu mają na celu materialną poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewitalizację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów. Realizacja działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności regionów, a także wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym.

- Działanie 1.1. Budowa nowoczesnych rozwiązań organizacyjno-finansowych w sferze ochrony zabytków;
- Działanie 1.2. Kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne;

- Działanie 1.3. Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych.
- Priorytet 2. Edukacja i administracja na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego
- Działanie 2.1. Rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego;
- Działanie 2.2. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego przed nielegalnym wwozem, wywozem i przewozem przez granicę.

Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020, opracowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2005 r., zawiera ważny z punktu widzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Program Operacyjny „Dziedzictwo kulturowe”.

Priorytet 1 tego Programu dotyczy rewaloryzacji zabytków nieruchomych i ruchomych. Celami tego priorytetu są:

- poprawa stanu zachowania zabytków,
- zwiększanie narodowego zasobu dziedzictwa kulturowego (w tym także liczby stanowisk archeologicznych),
- kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele inne niż kulturalne,
- zwiększenie roli zabytków i muzealiów w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych,
- poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w zakresie ochrony zabytków i ich dokumentacji, zabezpieczenie zabytków, muzealiów i archiwaliów przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnym wywozem za granicę oraz na wypadek sytuacji kryzysowych i konfliktu zbrojnego.

Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie wojewódzkim na lata 2021-2024

Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2021- 2024, przyjęty został uchwałą nr XXXVII/714/21 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 20 grudnia 2021r. (Dz. Urzędowy Woj. Wielkopolskiego z 2022r., poz. 58). Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2021-2024” stanowi kontynuację "Programu opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2017-2020". Realizacja wcześniejszych programów wykazuje, iż dzięki dotacjom z budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz wysiłkowi właścicieli coraz więcej obiektów zabytkowych zostaje poddanych pracom remontowym i konserwatorskim, stając się wyróżnikami przestrzennymi w lokalnym krajobrazie. Program, zawiera wiele ważnych informacji, których źródłem jest Raport o stanie zabytków na terenie województwa wielkopolskiego oraz założenia programu ochrony zabytków. Podstawowym zadaniem programu jest stymulowanie wszelkich działań na rzecz opieki nad zabytkami. W dokumencie, omówione zostały zabytki nieruchome, ruchome i archeologiczne województwa wielkopolskiego oraz przedstawiony został w formie tabelarycznej zasób zabytków nieruchomych i archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków, a także znajdujących się w ewidencji zabytków z terenu poszczególnych powiatów województwa.

W programie, wyznaczono pięć celów wraz z zadaniami, które będą realizowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w miarę posiadanych środków:

Cel 1: Zahamowanie procesów degradacji zabytków, poprawa ich stanu zachowania oraz optymalizacja skuteczności systemu ochrony dziedzictwa materialnego i niematerialnego województwa wielkopolskiego.

Cel 2: Budowanie tożsamości regionalnej i narodowej oraz świadomości społecznej mieszkańców Wielkopolski w oparciu o wartości dziedzictwa kulturowego.

Cel 3: Włączenie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego w rozwój społeczny, kulturowy i ekonomiczny województwa.

Cel 4: Rozwijanie przedsięwzięć ułatwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Cel 5: Podejmowanie i określanie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku przyjęta została uchwałą nr XVI/287/20 z dnia 27 stycznia 2020 r. Jest to aktualizacja Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Strategia określa kierunki, cele i uwarunkowania rozwoju województwa. W Strategii wskazuje się na nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym. Ma on przyczynić się do zrównoważonego rozwoju naszego województwa i opowiadać na zidentyfikowane wyzwania, które stoją przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany, aby zapewnić społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony rozwój naszego województwa. Dzięki niemu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa.

Wg Wizji Strategii Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Cel generalny strategii opiera się na wskazanej Wizji. Dla celu generalnego ustalono cztery cele strategiczne, wraz z jedenastoma celami operacyjnymi. W przeciwieństwie do poprzedniej perspektywy strategii brak tu zapisów bezpośrednio powiązanych z ochroną dziedzictwa kulturowego. Jedynie cel 2.3 podkreśla znaczenie kultury w życiu społecznym Wielkopolan, w tym szlaków turystyki kulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem Szlaku Piastowskiego. Wspomniane jest też znaczenie obiektów zabytkowych dla poprawy jakości życia na obszarach wiejskich.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

W dniu 25 marca 2019 r. Uchwałą Nr V/70/19, Sejmik Województwa Wielkopolskiego (Dz. Urzędowy Woj. Wielkopolskiego 2019, poz. 4021) uchwalił Plan zagospodarowania

przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego jest najważniejszym dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu, w tym dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Plan określa model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych.

W treści programu podkreślono, że ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego jest szczególnie ważnym elementem polityki przestrzennej województwa. W rozdziale o kulturze i dziedzictwie narodowym, omówiono zagadnienie tożsamości regionalnej, dziedzictwa archeologicznego, zabytków i parków. W celu realizacji założeń szczególną uwagę zwrócono na następujące działania:

- 1) zwiększenie nakładów finansowych na ochronę zasobów kulturowych.
- 2) prowadzenie stałych nadzorów nad rejestrem zabytków i udostępnienie jego wersji elektronicznej.
- 3) prowadzenie badań w obrębie zabytków we wszystkich dziedzinach nauki.
- 4) wykorzystanie zabytków i wiedzy o nich dla celów turystycznych oraz dla promocji regionu.
- 5) podnoszenie wartości usług turystycznych poprzez „wykorzystanie” zabytków dla podniesienia atrakcyjności oferty.

Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie powiatowym

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami na lata 2021 – 2024 (Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Leszczyńskiego na lata 2021 - 2024).

Powiatowy Program Opieki nad zabytkami jest dokumentem o charakterze

strategicznym, określającym zasadnicze kierunki działań mających na celu zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, a także w miarę możliwości, poprawę jego stanu. Przedmiotem Powiatowego Programu opieki nad zabytkami Powiatu Leszczyńskiego jest problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego powiatu leszczyńskiego. Celem niniejszego opracowania jest wyznaczenie głównych kierunków i zdefiniowanie zadań podejmowanych na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami. Program obejmuje obszar administracyjny powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc lokalizacji zabytków, krajobrazu kulturowego oraz pozostałych elementów zasobu kulturowego.

Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie gminy

Studium zostało ustanowione 25 marca 2002r Uchwałą XXXIII/198/2002 Rady Gminy Wijewo.

Ustala cele:

1. Rozpoznanie wartości środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz społeczno-gospodarczego jako wartości materialnych i niematerialnych,
2. Ocena stanu tych wartości,
3. Określenie warunków dalszego funkcjonowania,
4. Wyznaczenie kierunków rozwoju jakościowego i przestrzennego gminy.

Gmina Wijewo ma wydzielone strefy. Właściwości zabudowy oraz jej wzajemnej lokalizacji opisuje strefa A i B. Z kolei K i E określają ekspozycje krajobrazowe i widokowe.

Gminna Ewidencja Zabytków została przyjęta Zarządzeniem nr 0050.2.28.2023 Wójta Gminy Wijewo z dnia 24 marca 2023r.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego został uchwalony 29 czerwca 2000r Uchwałą Nr XVII/102/2000 Rady Gminy w Wijewie.

§11 Obszary objęte planami położone są w zasięgu strefy „W” ochrony archeologicznej. Działalność w tej strefie wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, który określił szczegółowe warunki dopuszczające do realizacji inwestycji- w zakresie ochrony archeologicznej.

Dotyczy zmiany Nr 2 – Wijewo.

Obszar tego planu obejmuje zespół pałacowo-parkowy wraz z fragmentami zabudowy folwarcznej i objęty jest strefą „A” ochrony konserwatorskiej, natomiast podwórze folwarczne objęte zostało strefą „B” ochrony konserwatorskiej.

W związku z powyższym niezbędnym jest zachowanie historycznego rozplanowania podwórza folwarcznego, niezabudowywania jego wnętrza, wprowadzenia ewentualnej nowej zabudowy w ciągu istniejących pierzei podwórza (z rozłączeniem pierzei przylegającej do części rezydencjalnej, pałacowo-parkowej) i dostosowanie jej gabarytów i architektury do zabudowy historycznej. Na etapie realizacji konieczne uzgodnienie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

*Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy letniskowej we wsi Miastko został uchwalony przez Radę Gminy Wijewo Uchwałą Nr XXIII/185/2012 20 listopada 2012 r.

§6.

Zasady ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego

1. Na obszarze objętym ustaleniami planu, zgodnie z rysunkiem planu obowiązują zasady i ograniczenia wynikające z położenia terenów w:

1) obszarze chronionego krajobrazu – Przemęcko – Wschowskim (na mocy rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r.),

2) Przemęckim Parku Krajobrazowym (na mocy rozporządzenia nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 r. oraz na mocy rozporządzenia nr 166/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 lipca 2006r.),

3) Obszarze Natura 2000 – obszarze specjalnej ochrony ptaków „Pojezierze Sławskie” (PLB300011) (na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000) oraz potencjalnym specjalnym obszarze ochrony siedlisk „Ostoja Przemęcka”.

4) Obszarach Chronionych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 304 – Międzymorenowy Zbiornik Zbąszyń,

2. Zakazuje się:

1) stosowania w nowych budynkach pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy,

2) lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

3. Ustala się:

1) zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu,

2) segregację, gromadzenie i zagospodarowanie odpadów,

3) wykorzystanie nadmiaru mas ziemnych pozyskanych podczas prac budowlanych w obrębie działki budowlanej lub usuwanie ich,

4) rekultywację terenu w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia gleby lub ziemi.

4. Na całym obszarze objętym planem dopuszcza się stosowanie indywidualnych systemów grzewczych, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt. 1.

5. Ustala się kształtowanie komfortu akustycznego w środowisku dla terenów 1MNL i 2MNL poprzez zapewnienie nieprzekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

6. W obszarze objętym planem:

1) zakazuje się wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości;

2) zakazuje się niszczenia gleby;

3) zakazuje się zmiany stosunków wodnych.

§ 7.

1. Ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „W”, której przedmiotem ochrony są zabytki archeologiczne wpisane do ewidencji pod numerami AZT 62-12/154 i AZT 62-21/153.

2. Wszelkie zamierzenia na tym obszarze powinny być uzgodnione z konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji w zakresie ochrony zabytków archeologicznych.

*Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie wsi Brenno, gmina Wijewo został uchwalony przez Radę Gminy Uchwałą Nr V/31/2019 22 lutego 2019r.

Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

§ 5. 1. W zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego określa się następujące ustalenia:

1) wszelka działalność w obrębie terenu objętego planem miejscowym winna respektować obowiązujące przepisy odrębne dotyczące ochrony środowiska dotyczące:

a) Obszaru specjalnej ochrony (SOO) NATURA 2000 PLH300041 “Ostoja Przemęcka”;

b) Przemęckiego Parku Krajobrazowego;

c) Obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000pojezierze Sławskie, kod PLB300011;

d) Obszaru Chronionego Krajobrazu “Przemęcko – Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”;

2) ustala się zakaz lokalizacji w granicach działek obiektów i urządzeń usługowych i produkcyjnych zaliczonych zgodnie z przepisami odrębnymi do obiektów mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;

3) uciążliwość prowadzonej działalności w zakresie emisji hałasu, wibracji, zanieczyszczeń powietrza, substancji złownych oraz niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, nie może powodować przekroczenia granic własności terenu, na jakim jest lokalizowana;

4) wprowadza się wymóg utrzymania poziomu hałasu w granicach dopuszczalnych norm określonych przepisami odrębnymi na terenach: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług, oznaczonej na rysunku planu miejscowego symbolem MNU, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej, oznaczonej na rysunku planu miejscowego symbolem MN/ML, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oznaczonej symbolem UO, na cele rekreacyjno –wypoczynkowe oznaczone symbolem US.

5) zagospodarowanie terenu objętego planem musi uwzględniać jego położenie w obszarze o znacznych zasobach wód podziemnych w obrębie utworów czwartorzędowych „Zbiornik międzymorenowy Przemęt (dawny Zbąszyń)” – Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 304, objętego reżimem wysokiej ochrony i być zgodne zobowiązującymi w tym zakresie przepisami, w szczególności w zakresie prowadzenia właściwej gospodarki wodno-ściekowej.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

§ 6. Dla zapewnienia właściwej ochrony dóbr kultury ustala się:

1. Na obszarze opracowania planu znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1) Kościół p.w. Św. Jadwigi wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 15.02.1965r. pod nr 1605/A,

2) Plebania wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 15.02.1965r. pod nr 1606/A,

3) Wiatrak koźlak wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 15.02.1965r. obecnie pod nr rejestru 429/Wlkp/A,

4) Wiatrak koźlak (nr 2) wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 20.06.1963r. obecnie pod nr rejestru 401/Wlkp/A,

5) Wiatrak Koźlak przeniesiony do Brenna na il. Wczasową z Ujazdową, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 28.03.1988 pod nr 1054/A.

2. Wszelka działalność inwestycyjno – budowlana przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymaga szczególnej staranności i dbałości w zakresie rozwiązań architektonicznych oraz zastosowanych materiałów.

Zakres ochrony określają przepisy odrębne.

3. Na obszarze opracowania planu znajdują się zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1) W zespole kościoła parafialnego p.w. Św. Jadwigi słup z figurą MB Zwycięskiej,

2) cmentarz parafialny,

- 3) Szkoła przy ul. Kościelnej nr 24 (obecnie ul. Kościelna 5)
- 4) Kuźnia przy ul. Kościelnej (obecnie ul. Kościelna 11)
- 5) Dom nr 42 (d.73) przy ul. Jeziornej,
- 6) Budynek gospodarczy przy ul. Jeziornej 10,
- 7) Budynek gospodarczy przy ul. Jeziornej 68 (obecnie ul. Jeziorna 32)
- 8) Kapliczka z figurą Św. Anny przy ul. Jeziornej,
- 9) Dom nr 39 przy ul. Leszczyńskiej (obecnie ul. Powstańców Wlkp. 1)
- 10) Dom nr 40 przy ul. Leszczyńskiej (obecnie ul. Wąska 2)
- 11) Dom nr 42 przy ul. Leszczyńskiej (obecnie ul. Leszczyńska 2)
- 12) Zagroda nr 12 (d. 32) składająca się z domu i ogrodzenia z bramą przy ul. Powstańców Wlkp.
- 13) Dom nr 1 (d. 128) przy ul. Rzemieślniczej, -nie istnieje
- 14) Budynek gospodarczy przy ul. Niwkanr 42, mur. (kam), pocz. XX.
- 15) Krzyż z rzeźbą Chrystusa przy domu nr 130. (obecnie ul. Okrężna 20)

4. Zakres ochrony obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków określają przepisy odrębne.

5. Wyznacza się strefę "W" ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych: AZP 62-21/69, AZP 62-21/75, AZP 62-21/164, AZP 62-21/168, AZP 62-21/169, AZP 62-21/170, AZP 62-21/171, AZP 62- 21/195.

1) W strefie "W" ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych zakres ochrony określają przepisy odrębne.

*Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie wsi Wijewo został uchwalony 22 lutego 2019r. Uchwałą Nr V/30/2019 Rady Gminy.

Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

§ 5. W zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego określa się następujące ustalenia:

1) wszelka działalność w obrębie terenu objętego planem miejscowym winna respektować obowiązujące przepisy odrębne dotyczące ochrony środowiska dotyczące:

- a) Przemęckiego Parku Krajobrazowego;
- b) Obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000pojezierze Sławskie, kod PLB300011;
- c) Obszaru Chronionego Krajobrazu "Przemęcko – Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice";

2) ustala się zakaz lokalizacji w granicach działek obiektów i urządzeń usługowych i produkcyjnych zaliczonych zgodnie z przepisami odrębnymi do obiektów mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;

3) uciążliwość prowadzonej działalności w zakresie emisji hałasu, wibracji, zanieczyszczeń powietrza, substancji złośliwych oraz niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, nie może powodować przekroczenia granic własności terenu, na jakim jest lokalizowana;

4) wprowadza się wymóg utrzymania poziomu hałasu w granicach dopuszczalnych norm określonych przepisami odrębnymi na terenach: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług, oznaczonej na rysunku planu miejscowego symbolem MNU, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczonej na rysunku planu miejscowego symbolem MW, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oznaczonej symbolem UO, na cele rekreacyjno – wypoczynkowe oznaczone symbolem US.

5) zagospodarowanie terenu objętego planem musi uwzględniać jego położenie w obszarze o znacznych zasobach wód podziemnych w obrębie utworów czwartorzędowych „Zbiornik międzymorenowy Przemęt (dawny Zbąszyń)” – Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 304, objętego reżimem wysokiej ochrony i być zgodne zobowiązującymi w tym zakresie przepisami, w szczególności w zakresie prowadzenia właściwej gospodarki wodno-ściekowej.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

§ 6. Dla zapewnienia właściwej ochrony dóbr kultury ustala się:

1. Na obszarze opracowania planu znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1) zespół pałacowo – parkowy w Wijewie wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 15.02.2012 pod numerem rejestru 865/Wlkp/A

a) Wszelka działalność inwestycyjno – budowlana przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymaga szczególnej staranności i dbałości w zakresie rozwiązań architektonicznych oraz zastosowanych materiałów. Zakres ochrony określają przepisy odrębne.

2. Na obszarze opracowania planu znajdują się zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1) Figurka Matki Bożej na posesji nr 12 przy ul. Witosa,

2) Kapliczka przy ul. Kępińskiej,

3) Figura Chrystusa przy domu nr 22,

4) Poczta, obecnie dom mieszkalny przy ul. Piłsudskiego 1,

5) Kapliczka z rzeźbą Św. Antoniego z Dzieciątkiem na ręku na ul. Piaski (poza granicami opracowania)

6) Sala taneczna, obecnie dom mieszkalny, ul. 25 Maja nr 41 (nie istnieje – obecnie od 2008r. apteka)

- 7) Lodownia na terenie zespołu pałacowo – parkowego,
- 8) Zespół folwarczny przy ul. Handlowej 1:
 - a) stajnia z powozownią
 - b) obora, obecnie magazyn
 - c) obora, obecnie magazyn
 - d) chlewnia
 - e) stodoła
 - f) spichlerz
 - g) spichlerz
 - h) dawne koszary wojskowe – sześciornik przy ul. Handlowej 13
 - i) czworak przy ul. Handlowej 1
 - j) ósmiorak przy ul. Handlowej 6
 - k) gorzelnia przy ul. Handlowej 3
- 9) Zespół folwarczny przy ul. Krótkiej 5/7:
 - a) obora, obecnie magazyn, mur., pocz XX.
- 10) Zespół folwarczny przy ul. Poselskiej nr 3:
 - a) rządcówka
 - b) powozownia
 - c) spichlerz
 - d) ogrodzenie z bramą żel.
 - e) pozostałości parku krajobrazowego, pocz XX
 - f) obora
- 11) Dom ze sklepem (dawny nr 56), przy ul. Handlowej nr 1
- 12) Dom nr 55 przy ul. 25 Maja,
- 13) Dom nr 10 (d. 11) na ul. Witosa,
- 14) Dom nr 4, na ul. Witosa,
- 15) Młyn parowy, ob. elektryczny, ul. Młyńska

16) Zakres ochrony obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków określają przepisy odrębne.

Wszelka działalność inwestycyjna przy obiektach ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków powinna uwzględniać ich zabytkowy charakter.

Cały obszar objęty planem znajduje się w strefie "W" ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych. W strefie "W" ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych zakres ochrony określają przepisy odrębne.

6.ZASOBY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY

Zabytki nieruchome o najwyższym znaczeniu dla gminy wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy najważniejszą grupę stanowią zabytki architektury i budownictwa. Spośród tych obiektów jeden należy do grupy najcenniejszych zabytków architektury i budownictwa reprezentatywnego w skali krajowej (użytkowany przez związki wyznaniowe). Pod względem rozmieszczenia na terenie gminy obszarami szczególnego zagrożenia, najcenniejszych i szczególnie zagęszczonych dóbr kultury jest Kościół Parafialny, wraz z przynależącą plebanią, zespół pałacowo-parkowy oraz dwa wiatraki koźlaki.

Zespół pałacowo-parkowy, właściciel to Gmina Wijewo- Gminny Zasób Nieruchomości. Jest to jedyny obiekt należący do Gminy Wijewo. Pałac wybudowany w stylu historycyzmu z elementami neogotyku, należy do najbardziej okazałych w okolicy, wyróżnia go starannie opracowana forma architektoniczna elewacji. Budynek w większości zachował autentyczną substancję zabytkową, posiada wartość historyczną i artystyczną. Obecnie pałac jest siedzibą Urzędu Gminy Wijewie, wykorzystywany jest również w celach kulturalnych i oświatowych. Park krajobrazowy, założony na planie zbliżonym do czworokąta z centralnie usytuowanym stawem. W części zachodniej parku znajduje się pałac, a obok historyczna dawna lodownia. Układ ścieżek parkowych jest nieregularny. Zadrzewienie składa się głównie z drzew liściastych., którego wiek ocenia się na ok. 120 lat. Park zachował pierwotną, krajobrazową formę, pomimo nieznacznego przekształcenia wynikającego z potrzeb adaptacji dla nowych funkcji. Park niewątpliwie posiada wartość przyrodniczą i rekreacyjną. W celu poprawy stanu zachowania zabytku istotne będzie poddanie konserwacji niektórych elementów stolarki

okiennej, uszczelnienie oraz wykonanie nowej elewacji na zabudowanym tarasie ogrodowym w celu ujednolicenia bryły budynku.

Wiatrak Koźlak (ul. Kargowska 1) wzniesiony w 1676r. stanowi cenny przykład budownictwa ludowego o wysokich walorach zabytkowych. Obiekt obecnie nie jest użytkowany, a właściciel to p. Stanisław Kubicki. Stan techniczny wiatraku jest zły. Zwilgocone stropy, więźba, szkielet ścian zewnętrznych. Spore ubytki w szalunku ścian korpusu; deskowanie częściowo zagrzybione. Duże ubytki w gontowym pokryciu dachu. Brak schodów zewnętrznych. Podłogi zawilgocone (szczególnie na poziomie drugiego piętra). Zachowany układ napędowy, transmisyjny i roboczy. Śmigi zdekompletowane, w części pozbawione szpiczy i ramiaków napióru. Zdekompletowana tzw. Galeria; dyszel do okręcenia ruchomego korpusu ucięty.

Wiatrak Koźlak (ul. Wczasowa) powstał w 1794r. a obecnie obiekt wczasowy we własności prywatnej. Stan techniczny obiektu dobry- Koziół wiatraka, ściany korpusu, więźba pokrycie dachu, podłogi, stolarka okienna i drzwiowa, schody w stanie dobrym. Wtórne ściany w strefie przyziemia w stanie dobrym, z wyjątkiem dolnego narożnika w łazience, gdzie ubytki zarówno w konstrukcji ściany jak i w okładzinie z ceramicznych płytek. Śmigi w stanie złym, trzy ze złamanymi szpicami; jedna ze zdeformowanymi ramiakami do zamocowania napióru.

Zespół Kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi Śląskiej, obecnie również kościół parafialny wybudowany w 1781r. oraz plebania wybudowana w 1843r. We własności Parafii Kościoła rzym.-kat. P. W. Św. Jadwigi w Brennie. Ściany zewnętrzne i wewnętrzne w bardzo dobrym stanie. Bez ubytków, śladów zawilgocenia, tynki pełne. Instalacje, stropy i konstrukcja dachowa w stanie bardzo dobrym. Pokrycie dachu pełne, bez ubytków. Wyposażenie oryginalne zachowane w trakcie konserwacji.

Tabela nr 1. Wykaz zabytków nieruchomych o najwyższym znaczeniu dla gminy.

LP.	NR REJESTRU	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	1605 z 15.02.1965	BRENNO Jeziorna 1	Nr 63	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW.	1781 r.

				JADWIGI – kościół parafialny	
2.	1605 z 15.02.1965	BRENNO Jeziorna 1	Nr 60	Plebania	1830r.
3.	429/Wlkp/A z 20.06.1963	BRENNO Kargowska 1	Nr 99/6	Wiatrak Koźlak	1676r.
4.	401/Wlkp/A z 20.06.1963	BRENNO Wczasowa	Nr 52/1	Wiatrak Koźlak	1794r.
5.	865/Wlkp/A z 18.06.2012	Wijewo Parkowa 1	Nr 458/40	Zespół pałacowy - pałac -park	4 ćw. XIX w.

Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków

Tabela nr 2. Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	BRENNO Jeziorna 1	Nr 63	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. JADWIGI – kościół parafialny	1781 r.

2.	BRENNO Jeziorna 1	Nr 63	SŁUP Z FIGURĄ MB ZWYCIĘSKIEJ w zespole kościoła par. p.w. św. Jadwigi	1920 r.
3.	BRENNO Jeziorna 1	Nr 60	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. ŚW. JADWIGI - plebania	1843 r.
4.	BRENNO Wschowska działka nr 803	Nr 803	CMENTARZ PARAFIALNY	2 poł. XIX w.
5.	BRENNO Kościelna 5	Nr 104/1	SZKOŁA	1902 r.
6.	BRENNO Jeziorna 42	Nr 164/3	DOM NR 42	1911 r.
7.	BRENNO Powstańców Wielkopolskich 1	Nr 125	DOM NR 39	4 ćw. XIX w.
8.	BRENNO Leszczyńska 2	Nr 124	DOM NR 40	4 ćw. XIX w.

9.	BRENNO Leszczyńska 6/ Wąska 2	Nr 120	DOM NR 42	Pocz. XX w.
10.	BRENNO Powstańców Wielkopolskich 12	Nr 92	ZAGROD NR 12 DOM	1909 r.
11.	BRENNO Powstańców Wielkopolskich 12	Nr 92 i 93	OGRODZENIE Z BRAMĄ w zagrodzie nr 12	Pocz. XX w.
12.	BRENNO Kościelna 11	Nr 101	KUŹNIA	Pocz. XX w.
13.	BRENNO Wczasowa działka nr 52/1	Nr 52/1	WIATRAK- KOŹŁAK	1794 r.
14.	BRENNO Kargowska 1	Nr 99/6	WIATRAK KOŹŁAK	1676 r.
15.	BRENNO Jeziorna 10	Nr 140	BUDYNEK GOSPODARCZY	Pocz. XX w.
16.	BRENNO Jeziorna 32	Nr 157	BUDYNEK GOSPODARCZY	Pocz. XX w.

17.	BRENNO Jeziorna 42	Nr 164/3	BUDYNEK GOSPODARCZY	Pocz. XX w.
18.	BRENNO Okreżna 20	Nr 462/2	KRZYŻ Z RZEŻBĄ CHRYSTURA	Pocz. XX w.
19.	BRENNO Jeziorna 6	138/1	KAPLICZKA Z FIGURĄ ŚW. ANNY	1946 r.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	MIASTKO MIASTKO Przy budynku nr 15	Nr 131/1	KAPLICZKA Obok domu nr 15	k. XIX w.
2.	MIASTKO Przy budynku nr 21	Nr 81	KAPLICZKA w zagrodzie nr 21	Pocz. XX w.

3.	MIASTKO 15	Nr 5	STODOŁA w zagrodzie nr 15	k. XIX w.
4.	MIASTKO 20	Nr 81	STODOŁA w zagrodzie nr 20	k. XIX w.
5.	MIASTKO Naprzeciw budynku nr 19	Nr 19/2	KAPLICZKA z figurą Matki Boskiej	1900 r.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	POTRZEBOWO Pomiędzy budynkami 20 i 22	Nr 121/1	KAPLICA P. W. MATKI BOSKIEJ	2 poł. XIX w.
2.	POTRZEBOWO 7	Nr 107	DOM NR 7	Pocz. XX w.
3.	POTRZEBOWO 38	Nr 95	DOM NR 38	4 ćw. XIX w.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	PRZYLESIE 5	Nr 177	ZAGRODA NR 5 DOM	4 ćw. XIX w.
2.	PRZYLESIE 5	Nr 177	ZAGRODA NR 5 STODOŁA	Pocz. XX w.
3.	PRZYLESIE 5	Nr 177	ZAGRODA NR 5 BUDYNEK GOSPODARCZY	Pocz. XX w.
4.	PRZYLESIE 5	Nr 177	ZAGRODA NR 5 OGRODZENIE	Pocz. XX w.
5.	PRZYLESIE 4	Nr 176/4	ZAGRODA NR 4 BUDYNEK GOSPODARCZY	Pocz. XX w.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	RADOMYŚL 26	Nr 199/8	KAPLICA obok domu nr 26	Pocz. XX w.
2.	RADOMYŚL- WILANÓW 1	Nr 5097/2	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI	1 ćw. XX w.

			2 budynki inwentarskie	
3.	RADOMYŚL- WILANÓW 1	Nr 5097/2	ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI leśniczówka	1 ćw. XX w.
4.	RADOMYŚL 8,9,10	Nr 290/1/ Nr 290/2 Nr 291	ZESPÓŁ FOLWARCZNY rządcówka	1 ćw. XX w.
5.	RADOMYŚL	Nr 293	ZESPÓŁ FOLWARCZNY park krajobrazowy	Pocz. XX w.
6.	RADOMYŚL 11	Nr 282 Nr 287 Nr 288	ZESPÓŁ FOLWARCZNY obora	Pocz. XX w.
7.	RADOMYŚL	Nr 278	ZESPÓŁ FOLWARCZNY obora	L. 20 XX w.
8.	RADOMYŚL	Nr 272, Nr 273, Nr 274	ZESPÓŁ FOLWARCZNY stodoła	L. 20 XX w.
9.	RADOMYŚL	Nr 280	ZESPÓŁ FOLWARCZNY spichlerz	1908r.
10.	RADOMYŚL	Nr 270/2	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1 ćw. XX w.

			kuźnia	
11.	RADOMYŚL	Nr 276 Nr 284	DOM NR 5 – DWOJAK w zespole folwarcznym	4 ćw. XIX
12.	RADOMYŚL 12,13,14,15	Nr 283, Nr 286, Nr 289, Nr 425	ZESPÓŁ FOLWARCZNY czworak	1899 r.
13.	RDOMYŚL 26	Nr 199/8	DOM NR 26	Pocz. XX w.
14.	RADOMYŚL Radomyśl- Wilanów 29	Nr 393/13	DOM RADOMYŚL nr 29, dawny budynek Niemieckiej Straży	L. 20 XX w.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANI A
1	WIJEWO Siedmiórki	Nr 414/2	KAPLICZKA	1897 r.
2.	WIJEWO Siedmiórki	Nr 413	KAPLICZKA	Pocz. XX w.
3.	WIJEWO	Nr 507/4	FIUGURA MATKI BOSKIEJ	I ćw. XX w.

	W. Witosza			
4.	WIJEWO Kępińska	Nr 544/2	KAPLICZKA	k. XIX w.
5.	WIJEWO Kępińska	Nr 521	FIGURA CHRYSTUSA	1915 r.
6.	WIJEWO 25 Maja 14 (d.140)	Nr 739/1	POCZTA, ob. dom mieszkalny, NIEUŻYTKOWAN Y	Pocz. XX w.
7.	WIJEWO Piaski	Nr 162/4	KAPLICZKA z rzeźbą Św. Antoniego z Dzieciątkiem na ręku	XIX/ XX w.
8.	WIJEWO 25 Maja 5a	Nr 522/1	SALA TANECZNA ob. Apteka i budynek mieszkalny	Pocz. XX w.
9.	WIJEWO Parkowa 1	Nr 658/40	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY dwór, ob. przedszkole, ośrodek zdrowia i mieszkania, ob. Urząd Gminy	4 ćw. XIX w.
10.	WIJEWO Parkowa 1	Nr 658/40	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY ludownia	Pocz. XX w.

11.	WIJEWO Parkowa 1	Nr 657	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Park Krajobrazowy	k. XIX w.
12.	WIJEWO W. Witosza 9a	Nr 658/36	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Stajnia z powozownią, ob. Magazyn, ferma	l. 20 XX w.
13.	WIJEWO W. Witosza	Nr 658/36	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Obora, ob. Magazyn, ferma	l. 20 XX w.
14.	WIJEWO W. Witosza	Nr 658/36	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Obora, ob. Magazyn	l. 20 XX w.
15.	WIJEWO Handlowa	Nr 658/36	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Chlewnia, ob. Magazyn	l. 20 XX w.
16.	WIJEWO W. Witosza 9a	Nr 658/36	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Stodoła, ob. Magazyn	l. 20 XX w.

17.	WIJEWO	Nr 658/41	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Spichlerz, ob. Magazyn	l. 30 XX w.
18.	WIJEWO Handlowa 8	Nr 658/56	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Spichlerz, ob. Magazyn	l. 20 XX w.
19.	WIJEWO Powstańców Wielkopolskich 13	Nr 848/6	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Koszary Wojskowe- sześciórak	1895 r.
20.	WIJEWO Handlowa 2	Nr 658/11	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Czworak	l. 20 XX w.
21.	WIJEWO Handlowa 6	Nr 658/22 Nr 658/28	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Ośmiorak	Ok. 1820 r.
22.	WIJEWO Handlowa 4	Nr 658/24	ZESPÓŁ DWORSKO- FOLWARCZNY Gorzelnia	l. 20 XX w.

23.	WJEWO Handlowa 3	Nr 701	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Obora ob. magazyn	Pocz. XX w.
24.	WIJEWO Poselska 5	Nr 509/20	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Rządcówka ob. Budynek mieszkalny	1928 r.
25.	WIJEWO Poselska 3	Nr 509/20	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Powozownia	1900 r.
26.	WIJEWO Poselska 3	Nr 509/20	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Spichlerz	1907 r.
27.	WIJEWO Poselska 3	Nr 509/20	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Ogrodzenie z bramą	Pocz. XX w.
28.	WJEWO Poselska 3	Nr 509/17 Nr 509/20	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Pozostałości parku krajobrazowego	Pocz. XX w.
29.	WIJEWO POSELSKA 3	Nr 509/17 Nr 509/20	ZESPÓŁ FOLWARCZNY Obora	1907 r.

30.	WIJEWO Handlowa 6	Nr 660/2	DOM ZE SKLEPEM NR 56	Przeł. XIX/XX w.
31.	WJEWO 25 Maja 2	Nr 663	DOM NR 55	k. XIX w.
32.	WIJEWO W. WITOSA 10	Nr 501/2	DOM NR 10 (d.11)	Pocz. XX w.
33.	WIJEWO Młyńska 1	Nr 158/2	MŁYN PAROWY ob. nieużytkowany	1924 r.
34.	WIJEWO W. Witosza 4	Nr 503	DOM NR 40	4 ćw. XIX w.

LP.	ADRES	NR DZIAŁKI	OBIEKT	CZAS POWSTANIA
1	ZABORÓWIEC Lgińska 5	Nr 83	KAPLICZKA w zagrodzie nr 12	Pocz. XX w.
2.	ZABORÓWIEC Wczasowa 1	Nr 27/2	KAPLICZKA obok domu nr 52	k. XIX
3.	ZABORÓWIEC Powstańców wielkopolskich 13	Nr 34/25 Nr 34/23	SZKOŁA	Pocz. XX w.

4.	ZABORÓWIEC Krótka 3	Nr 53	KAPLICZKA	Pocz. XX w.
5.	ZABORÓWIEC Powstańców Wielkopolskich 24	Nr 308	BUDYNEK POLSKIEJ STRAŻY GRANICZNEJ, ob. Archidiecezjalny Dom Rekolekcyjny	1926 r.
6.	ZABORÓWIEC Powstańców Wlkp. 3	Nr 282/3	ZESPÓŁ FOLWARCZNY rządcówka	4 ćw. XIX w.
7.	ZABORÓWIEC Powstańców Wlkp. 3	Nr 282/3	ZESPÓŁ FOLWARCZNY spichlerz	1 ćw. XX w.
8.	ZABORÓWIEC Powstańców Wielkopolskich 3	Nr 282/3	ZESPÓŁ FOLWARCZNY pozostałości parku krajobrazowego	k. XIX w.
9.	ZABORÓWIEC Wczasowa 1	Nr 27/2	DOM NR 52	k. XIX w.

Należy dodać, iż aktualizacja gminnej ewidencji zabytków w przypadku włączenia nowych obiektów lub wyłączenia musi być prowadzona w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Zabytki archeologiczne

Gminna ewidencja zabytków archeologicznych została Gminna Ewidencja Zabytków została przyjęta Zarządzeniem nr 0050.2.28.2023 Wójta Gminy Wijewo z dnia 24 marca 2023r. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019r. (Dz.U. 2019 poz. 1886).

Podstawową metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo-konserwatorski nazywany Archeologicznym Zdjęciem Polski (AZP), realizowany od 1978 roku. Systematyzuje on dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu poprzez obserwację archeologiczną oraz uwzględnienie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych i innych instytucjach oraz publikacjach. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie. Dane pozyskane z kart ewidencyjnych stanowisk archeologicznych funkcjonujących w ramach systemu AZP stały się podstawą wykonania kart adresowych zabytku nieruchomego składających się na „Gminną Ewidencję Zabytków Archeologicznych z terenu gminy Wijewo”.

Na obszarze Gminy Wijewo zaewidencjonowano 17 stanowisk archeologicznych. Większość z nich jest zlokalizowana w północnej i zachodniej części gminy. Chronologicznie odnajdujemy tu ślady obecności człowieka już w epoce kamiennej, gdzie najwcześniejsze materiały datowane są na mezolit i neolit. Frekwencja zjawisk archeologicznych rośnie wraz z upływem czasu. Kolejne z nich sklasyfikowano jedynie ogólnie jako pochodzące z pradziejów. Na omawianym obszarze zarejestrowano 11 stanowisk należące do ludności kultury łużyckiej oraz 2 powiązane z szeroko rozumianym kręgiem kultur pucharów lejkowatych. Natrafiono także na pozostałości osadnictwa ludności kultury przeworskiej. W epoce brązu i wczesnej epoce żelaza na obszarze gminy Wijewo rejestrowano zarówno fakty osadnicze, obozowiska, jak i cmentarzyska. Rozwinięta epoka żelaza, czyli okres przedrzymski i wpływów rzymskich, charakteryzowały się spadkiem intensywności osadnictwa. Ponadto występują stanowiska z okresu wpływów rzymskich. Okresem, który nie zostawił po sobie w ogóle znalezisk nieruchomych był przełom starożytności i wczesnego średniowiecza, znany jako okres wędrówek ludów. Sytuacja ta nie jest wyjątkowa dla obszarów wielkopolskich. Natomiast już od początków wczesnego średniowiecza odnotowuje się stały wzrost i stabilizację struktur osadniczych, czego efektem w okresach następnych jest intensyfikacja gospodarki rolniczej i prawie całkowite odlesienie i zasiedlenie omawianych tu obszarów. Występują również znaleziska datowane na nowożytność.

Nie występuje zagrożenie dla zabytków archeologicznych ze względu na położenie. Stanowiska zlokalizowane są na łąkach trwałych, pastwiskach, nieużytkach oraz na terenach zalesionych. Ponad to w najbliższych latach nie są planowane inwestycje, które wiąży się z pracami podziemnymi na obszarze stanowisk archeologicznych.

Ochrona stanowisk archeologicznych i nawarstwień kulturowych przy inwestycjach związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, powinna mieć swoje odbicie w ujmowaniu zagadnień związanych z ochroną zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego, warunkach zabudowy i inwestycjach celu publicznego oraz respektowaniu zapisów dotyczących ochrony zabytków archeologicznych w opiniach i decyzjach właściwego miejscowo konserwatora zabytków. W przypadku stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich działań naruszających strukturę gruntu, a prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Tabela nr 3 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Lp.	Stanowisko	Gmina	Obiekt- osada	Nr rejestru	Data wpis.
1.	Brenno st. 1 AZP 62-21/86	Wijewo	Osada – KŁ, Wcz. średniow.	186/Ar	20.10.1969
2.	Miastko st. 1 AZP 62-21/155	Wijewo	Osada – KŁ, Wcz. średn., Średn.	1258/A	23.03.1992
3.	Wijewo st. 32 AZP 62-21/188	Wijewo	Osada – KP, Wcz. średn.	1265/A	25.03.1992
4.	Wijewo st. 33 AZP 62-21/189	Wijewo	Osada – wczesne średniowiecze	1260/A	25.03. 1992
5.	Wijewo st. 36 AZP 62-21/192	Wijewo	Osada – k. łużycka	1263/A	25.03.1992
6.	Zaborówiec st. 3 AZP 62-21/80.	Wijewo	Osada – KŁ, KP, Wcz. średn.	1252/A	06.03.1992
7.	Zaborówiec st. 16 AZP 62-21/198	Wijewo	Osada- Wczesne średniowiecze	1254/A	06.03. 1992
8.	Brenno st. 21 AZP 62-21/164	Wijewo	Osada – wcz. średniowiecze	1264/A	25.03.1992

9.	Zaborówiec st. 1 AZP 62-21/78	Wijewo	Osada – epoka kamienia, KŁ, wczesne średniowiecze	1266/A	04.04.1992
----	----------------------------------	--------	---	--------	------------

Lp.	Stanowisko	Gmina	Obiekt- obozowisko	Nr rejestru	Data wpis.
1.	Miastko st. 3 AZP 62-21/45	Wijewo	Obozowisko - mezolit	1261/A	25.03.1992
2.	Miastko st. 11 AZP 62-21/53	Wijewo	Obozowiska – mezolit Osada – k. łużycka	1255/A	11.03.1992
3.	Miastko st. 14 AZP 62-21/56	Wijewo	Obozowiska – mezolit Osada – KŁ. Wcz. średniow.	1256/A	11.03.1992
4.	Miastko st. 30 AZP 62-21/157	Wijewo	Obozowisko – epoka kamienia	1257/A	11.03.1992
5.	Zaborówiec st.5 AZP 62-21/82	Wijewo	Obozowisko – mezolit Osada – KŁ, KP	1251/A	06.03.1992
6.	Brenno st. 17 AZP 62-21/184	Wijewo	Obozowisko- ep. kamienia, Osada- kultura łużycka	1262/A	25.03.1992

Lp.	Stanowisko	Gmina	Obiekt-cmentarzysko	Nr rejestru	Data wpis.
1.	Wijewo st. 21 AZP 62-21/85	Wijewo	Cmentarzysko – KŁ, KP	1259/A	25.03.1992
2.	Zaborówiec st. 4 AZP 62-21/81	Wijewo	Cmentarzysko – KŁ, KP, Wcz. śred.	1253/A	06.03.1992

Zabytki ruchome

Na terenie gminy Wijewo nie ma zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, jednak znajdują się zabytki ruchome, które posiadają karty ewidencyjne, włączone do wojewódzkiej ewidencji zabytków i na tej podstawie podlegają ochronie prawnej. Takim zabytkiem jest wystrój i wyposażenie kościoła w Brennie.

7. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY - ANALIZA SWOT

Tabela nr 4. Analiza szans oraz zagrożeń

Mocne strony	Słabe strony
-prowadzenie przez wójta Gminnej Ewidencji Zabytków w formie kart Adresowych, -wpisanie do Rejestru Zabytków, Ewidencji Zabytków, -uwzględnienie ochrony zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, -oznakowanie zabytkowych obiektów, -tereny/strefy objęte prawnymi formami ochrony przyrody, -pomniki przyrody, -walory widokowe, turystyczno - krajobrazowe - świeckie i sakralne obiekty zabytkowe, -położenie zabytkowego kościoła pw. św. Jadwigi w Brennie,	-ograniczone możliwości finansowe właścicieli zabytków, -słabe zagospodarowanie obiektów i walorów turystycznych i kulturowych -niedostateczna informacja o obiektach zabytkowych,

-aktywna działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Wijewie. Obszary gminy objęte ochroną na podstawie: planów ochrony parków krajobrazowych, obszaru chronionego krajobrazu, pomników przyrody, parku podworskiego.	
Szanse	Zagrożenia
-wzrastająca liczba właściwie przeprowadzanych prac remontowo - budowlanych, -potencjał dla rozwoju produktów regionalnych; -pomoc finansowa	- wichury, podtopienia - akty wandalizmu - żaden z zabytków nie jest położony w pobliżu strategicznych celów wojskowych - zagrożenie pożarowe szczególnie dla budownictwa drewnianego

8.ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Nadrzędnym celem jest zahamowanie degradacji i poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w art.87 ust. 2 pkt 2-7 określa szczegółowe cele:

2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;

- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Tabela nr 5. Kierunki działań, a także zadania odnośnie zahamowania degradacji

Zahamowanie degradacji	
Kierunki działań	Zadania
Podjęmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków	*Określenie zasad w zakresie umieszczania szyldów i reklam na zabytkach *Prowadzenie prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni
Utrzymanie, poprawa stanu zabytków	*Utrzymanie obiektów we należytych stanie oraz prowadzenie prac remontowo - konserwatorskich *Interwencja władz przy naruszeniach prawa budowlanego, przy zabytkach

Opieka nad miejscami pamięci narodowej (Cmentarz katolicki, 4 Groby Powstańców Wlkp., Pomnik Powstańców Wlkp.)	*przygotowanie ekspozycji, wystawy, * organizacja uroczystości rocznicowych, *odnawianie miejsc, stanowisk istotnych dla historii narodu
Kontakty z właścicielami obiektów zabytkowych	* wspieranie poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów, *ustalenie z właścicielami obiektów możliwości i zasad ich udostępniania, *informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków, *merytoryczna pomoc właścicielom zabytków w tworzeniu wniosków aplikacyjnych o środki na odnowę zabytków.

Tabela nr 6. Kierunki działania, a także zadania odnośnie poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego

Poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego	
Kierunki działania	Zadania
Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków	*uzupełnienie i weryfikowanie istniejącej ewidencji zabytków archeologicznych poprzez włączenie informacji o wszelkich

	reliktach przeszłości, niezależnie od charakteru badań. *sporządzenie kopii kart adresowych obiektów i przekazanie sołtysom w każdym sołectwie jednego egzemplarza kart adresowych z terenów im podległych, w celu systematycznego monitorowania obiektów zabytkowych, *systematyczne uzupełnienie kart adresowych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną.
Ścieżki i szlaki turystyczno – edukacyjne	*odnowienie oznakowania,
Edukacja i promocja zabytków	*wydanie folderu poświęconego problematyce dziedzictwa kulturowego gminy, *szkoła-nauczanie dzieci oraz młodzieży szkolnej, *przygotowanie konkursu, wystawy
Gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	*aktualizacja co 2 lata

9. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

1. Instrumentów prawnych

- decyzje administracyjne,
- uchwały
- wpis do rejestru

2. Instrumentów finansowych

- kapitał własny
- dotacje z budżetu państwa
- Unia Europejska
- nagrody(konkurs)

3. Instrumentów koordynacji

- współdziałanie z Kościołem
- współdziałanie z Gminnym Ośrodkiem Kultury i placówkami oświatowymi

4. Instrumentów społecznych

- nauczanie dzieci oraz młodzieży
- konsultacje

5. Instrumentów kontrolnych

- gminna ewidencja zabytków
- obserwacja zabytków

10.ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAM

Proces osiągania celów Programu opieki nad zabytkami będzie monitorowany poprzez analizę stopnia ich realizacji, będzie on obejmował:

1. bieżący monitoring (przynajmniej raz do roku) gminnej ewidencji zabytków, uwzględniający informacje o stanie zachowania obiektów, zmianach lokalizacyjnych, zmianach stosunków własnościowych,
2. ocenę realizacji programu edukacji i promocji zabytków,
3. ocenę kontaktów z właścicielami obiektów w zakresie działań zmierzających do rewitalizacji obiektów zabytkowych.

Analiza ta będzie dokonywana każdorazowo przez Wójta Gminy po upływie 2 lat funkcjonowania i zakończona raportem Wójta przedkładanym Radzie Gminy.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Nadrzędnym źródłem finansowania programu jest budżet gminy. Jednak możemy szukać innych źródeł publicznych czy prywatnych.

1. Dotacje Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
2. Pomoc Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3. Dofinansowania, wsparcie z finansów Unii Europejskiej
4. Fundusz Termomodernizacji i Remontów;
5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
6. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);

12. MISJA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY WIJEWO

Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Wijewo jest dokumentem długofalowym, zapisy w nim zawarte powinny być brane pod uwagę we wszelkich działaniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego na terenie gminy. Konsekwentna realizacja założeń Programu przyczyni się do poprawy jakości środowiska kulturowego, wzrostu nakładów finansowych na inwestycje związane z obiektami zabytkowymi (zarówno w przypadku osób prywatnych, administracji publicznej, jak i organizacji pozarządowych), szerszej promocji gminy i przyciągnięcia turystów, a także do wzrostu świadomości regionalnej mieszkańców i poprawy ich sytuacji materialnej.

W sporządzanych co cztery lata aktualizacjach Programu powinny znajdować się odniesienia do uaktualnionych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, zawartych w innych dokumentach strategicznych gminy, zwrócić też należy uwagę na wyszczególnienie obowiązujących w danym momencie aktów prawnych.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami kładzie szczególny nacisk na wykorzystanie istniejących źródeł finansowania inwestycji związanych z opieką nad zabytkami, intensywne działania w obszarach najbardziej atrakcyjnych historycznie, promocję dziedzictwa

kulturowego oraz wypracowanie odpowiednich schematów współpracy administracji samorządowej z właścicielami obiektów zabytkowych.

Biorąc pod uwagę korzystne położenie gminy Wijewo, bogactwo obiektów posiadających wartości zabytkowe oraz skuteczne działania samorządu w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, Gminny Program Opieki nad Zabytkami stanowić będzie pomocne narzędzie w ukierunkowaniu polityki gminnej w zakresie rozwoju turystyki, promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego, prowadzonej w sposób uporządkowany i długoterminowy. Wszystkie te elementy przyczynią się do postrzegania gminy Wijewo jako przyjaznej turystom i inwestorom, dumnej ze swoich walorów zabytkowych oraz dbającej o własne dziedzictwo kulturowe i historyczne.